

Moses Maimonides, *Guide of the Perplexed*, III, 37

Fuṣṭāṭ (Old Cairo), ca. 1185–91 CE

Arles, translated by Samuel Ibn Tibbon, 1204 CE

Marseille, revised by Ibn Tibbon with glossary, 1213 CE

Steven Harvey

Histories of Experience around the Globe: The Virtual-Classroom Sourcebook, #003 (2025)

Commentary: CC BY 4.0 DE

https://www.mpiwg-berlin.mpg.de/sites/default/files/2025-03/HistoriesOfExperience003Harvey_Steven.pdf

Commentary

Experience, Medicine, and Jewish Law:

Maimonides' *Guide of the Perplexed*, III, 37

Our text is selected from the *Guide of the Perplexed*, a magisterial and most carefully worded book written by medieval Jewry's best known, most respected, and greatest philosopher, Moses Maimonides (1138–1204 CE). Maimonides explicitly states in the introduction to the *Guide* that his work is intentionally written in an obscure esoteric fashion to discourage the unworthy reader from reading it or, at least, to make it very difficult for that reader to understand the meaning of its chapters. In this, he has only partially succeeded. The Hebrew translation of 1213 by Samuel ibn Tibbon—the version of the *Guide* through which the work was primarily studied in the medieval period—became one of the most widely distributed books of medieval Jewish thought, with some 130 manuscripts still extant today. In fact, the *Guide* is still very popular, as evidenced by the continuing high sales of Shlomo Pines's accurate and reliable 1963 English translation (University of Chicago Press), which Amazon ranks as its number 5 best seller in Judaism and its number 19 best seller in “medieval thought philosophy” (June 2022). Yet the book is so delightfully abstruse that, even today, scholars continue to disagree vehemently on Maimonides' personal views regarding his most fundamental teachings, such as those concerning creation or eternity of the world, God's knowledge of particulars, free will, and ultimate human happiness.

Maimonides, a pious and internationally respected rabbi, was one of the very first and most famous of the Jewish Aristotelians. Our text is found in a section near the end of his *Guide* that deals with the reasons for the biblical commandments. After some introductory chapters, Maimonides divides the commandments into fourteen groups and discusses each group and its reasons in a separate chapter. Part III, chapter 37, is the second such chapter, and discusses the laws concerning idolatry. I should mention

that this chapter was of special importance for Maimonides, for, as he states near the beginning of III, 37, the “intent of the whole divine Law and the pole around which it revolves is to put an end to idolatry, to efface its traces.”¹ I have chosen this chapter because it is the only one in the *Guide* in which Maimonides mentions the term for ‘experience’ (Arabic: *tajriba*; Hebrew trans.: *nissayon*). What, you may wonder, does experience have to do with the laws concerning idolatry and the reasons for them? And what does this discussion tell us about how Maimonides may have viewed the epistemic value of experience?

The context of the passage in Part III, chapter 37, is, as we have seen, Maimonides’ explanation of the reasons for the commandments and, in particular, his claim that certain practices were prohibited by the Torah because of idolatry. Thus, in order to keep people from idolatry, many commandments prohibited observing usages of the idolaters, including agricultural practices. But a few pages into the chapter, Maimonides quotes the Talmudic ruling that practices of the idolaters that “pertain to medicine” are not idolatry and may be carried out.² As Maimonides immediately adds, what the Talmud means here is that “all that is required by [theoretical] speculation concerning nature is permitted, whereas other practices are forbidden.” In other words, everything that natural inquiry (*al-naẓar al-ṭabīʿī*; Hebrew *ha-ʿiyyun ha-ṭivʿī*) requires is permitted; all other practices of the idolaters are prohibited. Several lines later, Maimonides refers to the same Talmudic teaching but presents a rather different take on it. He explains:

You must not consider as a difficulty certain things that they have permitted, as for instance *the nail of one who is crucified and a fox’s tooth*. For in those times these things were considered to derive from experience and accordingly *pertained to medicine* and entered into the same class as the hanging of a peony upon an epileptic and the giving of a dog’s excrements in cases of the swelling of the throat. ... For it is allowed to use all remedies similar to these that experience has shown to be valid even if reasoning does not require them. For they *pertain to medicine* and their efficacy may be ranged together with the purgative action of aperient medicines. O you who are engaged in speculation, grasp fully and remember the marvelous observations contained in my speech! *For they shall be an ornament of grace unto thy head, and chains about thy neck.*³

Maimonides realizes that wearing a dead fox’s tooth to enable one who cannot fall asleep to sleep and wearing a live fox’s tooth to awaken one who sleeps too long might seem like superstitious practices and among the ways of the Amorites that should be prohibited. The same would be true for the practice of wearing a nail from the crucified to cure infection. How could theoretical speculation—that is, philosophical inquiry—

¹ Moses Maimonides, *Guide of the Perplexed*, trans. Shlomo Pines (Chicago: University of Chicago Press, 1963), III, 37, p. 542; cf. III, 29, pp. 517 and 521; III, 30, p. 523; III, 32, p. 527.

² “All that pertains to medicine does not pertain to the Amorite usages” (Babylonian Talmud, Shabbat 67a).

³ Maimonides, *Guide of the Perplexed*, III, 37, p. 544.

possibly require such seemingly superstitious practices? Yet, for Maimonides here, reasoning need not require them as long as experience shows repeatedly that they work. And, Maimonides tells us, “in those times”—the period of the Talmud—these practices were considered to derive from experience and accordingly to pertain to medicine, just like the current and time-tested practices of his own day, which he knew well from his own medical study and experience as a physician. For example, the validity of the practice of tying peony root around the neck as an effective remedy for seizures and epilepsy, as Galen had recommended, was accepted by contemporary physicians, as was the administration of dried, pulverized dog’s excrements in cases of swelling or inflammation of the throat, a remedy used for millennia before Maimonides and for many centuries after him and one recommended elsewhere by Maimonides citing Galen.⁴ Maimonides’ use of the Talmudic examples of the fox tooth and the nail from the crucified may have been chosen because they sound so superstitious and yet were permitted by the rabbis of the Talmud, though only because their efficacy was established repeatedly by experience. Notwithstanding their vigorous prohibitions against the superstitious practices and ways of the Amorites, the rabbis of the Talmud permitted these odd remedies because repeated experience showed that they work; that is, that they have a medical function. In his earlier legal work, the *Mishneh Torah*, Maimonides explains the Talmudic expression “pertaining to medicine” (*mi-shum refu’ah*) as meaning that the physicians say it is effective, in other words, that it can cure humans of their ailments.⁵

Maimonides distinguishes in our passage from the *Guide* between experience (*tajriba*; Hebrew: *nissayon*) and logical reasoning (*qiyās*; *heqqesh*). He explains that there are medical remedies—such as the ones he has mentioned—whose efficacy is known not through logical reasoning, but through experience. When experience supports these often rather odd remedies, we can employ them even though they are practiced by the idolaters and reasoning does not require them. This statement seems to be an exception to Maimonides’ earlier statement that a practice must be required by the theoretical speculation of nature. Here, experience is sufficient. In cases that “pertain to medicine,” the odd practices are considered medicine, not superstitious practices of the idolaters. Some two decades earlier, in his commentary on the same Talmudic passage cited in the *Guide*, Maimonides explained the ruling of the rabbis, “for our principle is that whatever pertains to medical healing is not among the [prohibited superstitious] ways of the Amorites, and the biblical verse *Ye shall not walk in the customs of the nation* is not applied to it.”⁶ Indeed, according to Maimonides, as long as experience continues to affirm the efficacy of such practices, they are similar to the purgative action of aperient medicines—remedies that Maimonides, as a physician, knew very well, both from

⁴ Maimonides, *Medical Aphorisms, Treatises 22–25*, ed. and trans. Gerrit Bos (Provo, UT: Brigham Young University Press, 2017), treatise 22, aphorisms 18 and 20, pp. 5–6. Maimonides uses the same Arabic terms here for swelling of the throat (*awrām al-ḥalq*) as he used in the *Guide*.

⁵ Maimonides, *Mishneh Torah*, Book III, “Law of Sabbath,” 19:13.

⁶ Maimonides, *Commentary on the Mishnah*, on Tractate *Sabbath* 6:10.

experience and from reasoning. Maimonides concludes this discussion with a word directed to those who engage in theoretical speculation (*al-nāẓir*; *ha-me'ayyen*): “grasp fully and remember the marvelous observations [literally, “the marvelous things” referring to the statements] contained in my speech!” It seems that Maimonides might here be alluding to his statement “even if reasoning does not require them.” Could Maimonides be pointing here to another way in which those engaged in theoretical speculation could appreciate his striking statement? A particular remedy may work not because of its inherent qualities or because of the efficacious elements of the particular recipe, but as a result of the patient’s judgment and expectation that it will work. Maimonides ends with a verse of explanation from Proverbs 1:9, a beautiful metaphorical amulet for his worthy reader: *For they shall be an ornament of grace unto thy head, and chains about thy neck.*

Curiously, in Maimonides’ medical writings on this subject, he explicitly recognizes the importance of experience and observation (in the sense of perception through the senses) in medicine, but unlike in the *Guide*, where he says that we accept their validity “even if reasoning does not require them,” he adds that these findings must be subject to the requirements of theoretical speculation (*al-naẓar*). Toward the end of his *Medical Aphorisms*, for example, he writes:

If any man informs you about things that he has witnessed and observed with his own eyes [literally, perceived with his senses], even if that person is according to you most trustworthy and honest and has excellent intellectual and moral qualities, you should consider [carefully] what he tells you. If he wants with his account of his observation to strengthen an opinion that he has or a doctrine he believes in, distrust him in what he says that he observed and let not your mind become confused by those stories. Rather, consider those opinions and doctrines according to the requirements of sound judgment without paying attention to what he says that he saw with his own eyes, regardless whether this assertion is advanced by a single person or by a group of persons holding that opinion.⁷

Maimonides advises here that if you receive personal observations from someone or several people whom you consider to be both highly trustworthy and most intelligent but who may have a personal agenda, do not accept their word, but rather judge their teachings only according to what is required by theoretical speculation. Here the Arabic expression for “the requirements of sound judgment,” *mā yaqtaḍīhi al-naẓaru*, is identical with the one just quoted from the *Guide* (“what is required by theoretical speculation”). Interestingly, Maimonides tell us that he wrote this paragraph to introduce his criticism of the “virtuous scholar” (*al-‘ālim al-fāḍil*) Galen for disagreeing with Aristotle on the superiority of the heart over other organs of the body.

Elsewhere Maimonides argues explicitly against empiricist physicians who rely completely on experience, who are ignorant of and do not employ logical reasoning (*qiyās*), and he points out the risks of trusting them. Most relevant for our purposes,

⁷ Maimonides, *Medical Aphorisms*, treatise 25, aphorism 69, pp. 193–94.

however, is Maimonides' emphasis on the importance of experience and observation for medicine in his various medical writings.⁸ His own curiosity or thirst for medical knowledge repeatedly takes him from the medical texts to learning or verifying via experience and observation. For example, Avicenna mentions a recipe for a kind of frittata (*'ujja*) for strengthening sexual desire. Maimonides, as a learned physician, could have just passed this odd recipe on along with others to his hopeful patient, but instead—as he tells us in his *Treatise on Coitus*—he prepared the concoction himself (although he simplified it in what seems to be a kosher and tastier version) and gave it to his patient, who reported that it had a great and most desired effect on him. Although this was hardly a scientific control, as we cannot be sure which ingredients were vital to the effect, Maimonides made sure the concoction was prepared properly and then sought to discover if it really works. One can imagine that Maimonides confidently recommended the recipe to later patients.⁹ In fact, for Maimonides, experience is crucial for testing the efficacy of all medicines and treatments. He repeatedly asks leading physicians about various medications and treatments and the success they have observed. At times, he mentions a treatment and adds “I have tested it” (*jarrabtuhu*) and found it of benefit, or “I found by experience” (*wajadtu bi-l-tajribatī*) or “it has been verified by experience” (*ṣaḥḥa dhālika bi-l-tajribatī*).¹⁰

Maimonides fully appreciated the great importance of experience and observation for medical knowledge and practice. While experience without reasoning may not have been sufficient, neither was reasoning without experience. He himself was constantly testing drugs and treatments and sought out senior physicians to learn from their knowledge and experiences of various treatments. He also recognized the importance of knowing through reasoning the special properties of the remedies he prescribed—whether of mineral, plant, or animal origin—and, accordingly, took pains to explain these properties in his medical writings.

⁸ Gerrit Bos has made possible the careful study of Maimonides' medical works through his critical editions and annotated translations of the entire corpus. For an excellent account of Maimonides' approach to medicine, see Bos, “Maimonides' Medical Works and Their Contribution to His Medical Biography,” *Maimonidean Studies* 5 (2008): 243–66.

⁹ *Maimonides' On Coitus*, ed. and trans. Gerrit Bos (Leiden: Brill, 2019), chap. 6, pp. 40–43. In chapter 7, pp. 44–45, he mentions another recipe that he attributes to Avicenna, which he says has been tested and verified by experience.

¹⁰ See, e.g., *Medical Aphorisms*, treatise 22, aphorism 18, pp. 5–6 (and p. 207), and aphorisms 35 and 38–41, pp. 11–14 (and p. 208). See further, treatise 24, aphorisms 37–43, pp. 91–94, esp. aphorism 40, where Maimonides explicitly records his own observations. It is not always immediately clear when Maimonides writes in the first person singular whether he is reporting others' observations and experiences (as is usually the case) or his own.

Further Reading

Bos, Gerrit. "Maimonides' Medical Works and Their Contribution to His Medical Biography." *Maimonidean Studies* 5 (2008): 243–66.

Frank, Daniel H., and Oliver Leaman, eds. *The Cambridge Companion to Medieval Jewish Philosophy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Moses Maimonides. *Guide of the Perplexed*, translated by Shlomo Pines. Chicago: University of Chicago Press, 1963.

Moses Maimonides. *Medical Aphorisms*, edited and translated by Gerrit Bos, 5 vols. Provo, UT: Brigham Young University Press, 2004–17.

Moses Maimonides. *On Rules Regarding the Practical Part of the Medical Art*, edited and translated by Gerrit Bos and Y. Tzvi Langermann. Provo, UT: Brigham Young University Press, 2014.

Stern, Josef, James T. Robinson, and Yonatan Shemesh, eds. *Maimonides' Guide of the Perplexed in Translation*. Chicago: University of Chicago Press, 2019.

Source Texts

The Judeo-Arabic text, *Dalālat al-ḥā'irīn*, follows below in the left-hand column (bold), with Samuel Ibn Tibbon's revised Hebrew translation of 1213, *Moreh ha-Nevukhim*, in the right-hand column. The Judeo-Arabic text is from the edition of Rabbi Joseph Qafih, 3 vols (Jerusalem: Mossad ha-Rav Kook, 1972, vol. 3, pp. 592–96). Blue font indicates the sections chiefly discussed in my commentary above.

ובעד הד'ה אלמקדמה אלתי תצח ענדר מן	אחר זאת ההקדמה אשר תתבאר לך
קראתך כתבהם אלמוג'ודה אלן באידינא	מקריאת ספריהם הנמצאים עתה בידינו
אלתי קד ערפתך בהא, אסמע כלאמי.	שכבר הודעתים לך שמע דברי.
למא כאן רום אלשריעה כלהא וקטבהא	אחרי שכונת התורה כולה וקטבה
אלדי' עליה תדור הו אזאלה' עבודה זרה ומחו	אשר עליו תסוב הוא הסרת עבודה זרה ומחות
את'רהא, ואן לא יתכיל פי כוכב מן אלכואכב	זכרה ושלא יחשב בכוכב מן הכוכבים
אנה יצ'ר או ינפע פי שי מן הד'ה אלחואל	שהוא מזיק או מועיל בדבר מאלו הענינים
אלמוג'ודה לאשכ'אץ אלנאס, לאן הד'ה אלראי	הנמצאים לבני אדם שזה הדעת
הו אלדאעי לעבאדתהא, לזם באלצ'רורה אן	הוא המביא לעבדם - התחיב
יקתל כל סאחר, לאן אלסאחר הו עובד עבודה	שיהרג כל מכשף כי המכשף הוא עובד עבודה
זרה בלא שך, לכן בטרק כ'אציה גריבה גיר	זרה בלא ספק אבל בדרכים מיוחדים זרים בלתי

דרכי עבודת ההמון לאלוהות ההם. ולהיות הפעולות ההם כולם אמנם הותנה ברובם שיעשו הנשים אמר "מכשפה לא תחיה"; ועוד - לחמלת בני אדם בטבע להרוג הנשים. ולזה באר גם כן בעבודה זרה לבד "איש או אשה" וכפל ואמר "את האיש... או את האשה" - מה שלא בא כמו זה לא בחילול שבת ולא בזולתו; וסיבת זה - רוב

החמלה עליהם בטבע. וכאשר היו המכשפים חושבים בכשופיהם שהם עושים מעשה ושהם בפעולות ההם מגרשים החיות הרעות מן העירות כאריות והנחשים וכיוצא בהם; ויחשבו גם כן שהם בכשופיהם ידחו מיני נזקים מצמח האדמה - כמו שתמצא להם פעולות שיחשבו שהם ימנעו רדת הברד ופעולות יהרגו התולעת מן הכרמים עד שלא תפסידם (וכבר האריכו בהריגת תולעת הכרמים - רצוני לומר הצאבה - בדרכי האמורי ההם הנזכרים בספר העבודה הנבטיה); וכן יחשבו שיש להם פעולות ימנעו נפילת עלי האילן ונשירת הפרי - מפני אלו הענינים המפורסמים אז כלל בדברי הברית שבעבודת עבודה זרה ומעשי הכשוף ההם אשר תחשבו שירחיקו מכם אלו הנזקים בהם יחולו הצרות ההם בכם אמר "והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם" ואמר "ושן בהמות אשלח בם עם חמת זוחלי עפר" ואמר "פרי אדמתך יירש הצלצל" ואמר "כרמים תטע ועבדת - ויין לא תשתה ולא תאגור כי תאכלנו התולעת" ואמר "זיתים יהיו לך בכל גבולך - ושמן לא תסוך כי ישל זיתך". עיקר הענין - שכל מה שהתחכמו בו עובדי עבודה זרה לחזק עבודתה ולהעמידה לעד ומביא בני אדם לחשוב שהם דוחים נזקים ידועים ומביאים תועלות מיוחדות - כלל בדברי הברית ואמר שבעבודתה

טרק עבאדה' אלג'מהור לתלך אלאלה. ולכון תלך אלאפעאל כלהא אנמא אשתרט פי ג'להא אן יפעלהא אלנסא קאל מכשפה לא תחיה, ואיצ'א לשפקה' אלנסא באלטבע עלי קתל אלנסא. ולד'לך איצ'א בין פי עבודה זרה כ'אצה איש או אשה, וכרר וקאל את האיש או את האשה, מא למ יג'י מת'ל ד'לך פי חלול שבת ולא פי גירה, ועלה ד'לך כת'רה'

אלשפקה עליהן באלטבע. ולמא כאנת אלסחרה יזעמון בסחרהם אנה יות'ר, ואנהם בתלך אלאפעאל יטרדון חיואנאת מוד'יה ען אלקרי כאלאסוד ואלת'עאבין ונחואה, ויזעמון איצ'א באנהם בסחרהם ידפעון אנואע אד'יאת ען אלנבאת, כמא תג'ד להם אפעאלא יזעמון אנהא תמנע נזול אלברד, ואפעאלא תקתל אלדוד מן אלכרמאת חתי לא תהלכהא, וקד טולוא פי קתל דוד אלכרמאת אעני אלצאבה בתלך דרכי האמורי אלמד'כורה פי כתאב אלפללאחה אלנבטיה, וכד'לך יזעמון אן להם אפעאלא תמנע מן תסאקט אוראק אלנבאת ואלת'מר, פלאג'ל הד'ה אלאמור אלמשהורה חנייד' צ'מן פי דברי הברית אן בעבאדה' עבודה זרה ותלך אעמאל אלסחר אלתי תזעמון אנהא תבעד ענכם הד'ה אלאד'יאת בהא תחל תלך אלאפאת בכם, קאל והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם, וקאל וישן בהמות שלח בם עם חמת זחלי עפר, וקאל פרי אדמתך יירש הצלצל, וקאל כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה ולא תאגור כי תאכלנו התולעת, וקאל זיתים יהיו לך בכל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך. ג'מלה' אלאמר אן כל מא תחילוא בה עובדי עבודה זרה לתכליד עבאדתהא מן איהאם אלנסא דפע אד'יאת מכ'צוצה וג'לב מנאפע מכ'צוצה, צ'מן פי דברי הברית אן בעבאדתהא תפקד

ימנעו התועלות ויחולו הצרות ההם. הנה התבאר
לך אתה המעין למה כונה התורה
לאותם פרטי הקללות והברכות הנכללות
בדברי הברית ויחדתם מזולתם. ודע
שיעור זאת התועלת הגדולה גם כן.

ולהרחיק מכל מעשי הכשוף הזהיר
מעשות דבר מחוקותיהם ואפילו במה שנתלה
במעשי עבודת האדמה והמרעה וכיוצא בהם - רצוני
לומר כל מה שיאמר שהוא מועיל ממה שלא
יגזור אותו העיון הטבעי אבל נוהג לפי דעתם כמנהג
הסגולות והכוחות המיוחדות - והוא אמרו "ולא תלכו
בחוקות הגוי" והם אשר יקראו ז"ל דרכי האמורי
מפני שהם סעיפי מעשי המכשפים שהם דברים לא
יגזרם הקש טבעי אך הם מושכים למעשי הכישוף
אשר הם נסמכים לעיני הכוכבים
בהכרח ויתגלגל הענין להגדיל הכוכבים
ולעבדם - ואמרו בפרוש "כל שיש לו משום
רפואה אין בו משום דרכי האמורי" –
רוצים בזה שכל מה שיגזרו העיון הטבעי הוא
מותר וזולתו אסור. ולכן כאשר נאמר
"אילן שהוא משיר פירותיו טוענו באבנים
וסוקרו בסקרא" הוקשה על זה המעשה
"בשלמא טוענו באבנים כי היכי דליכחוש חיליה
אלא סוקרו בסיקרא וגו'?" - הנה התבאר שסקירה
בסקרא וכל מה שדומה לזה ממה שלא יגזרו ההקש
אסור לעשותו משום דרכי האמורי.
וכן אמרו בשליא של מקודשין תקבר –
אמרו "אין תולין אותה באילן ואין קוברין
אותה בפרשת דרכים מפני דרכי האמורי" –
ועל זה תעשה הקש. ואל יקשה עליך מה
שהתירו מהם כ"מסמר הצלוב ושן השועל"
כי הדברים ההם בזמן ההוא היו חושבים בהם
שהוציא אותם הנסיון והיו משום רפואה
והולכים על דרך תלות העשב שקורין בערבי פאוניא
על הנכפה ונתינת צואת הכלבים על מורסות הגרון

תלך למנאפע ותחל תלך אלאד'יאת. פקד תבין
לך איהא אלנאט'ר לאי שי קצד אלכתאב
לתלך ג'זאיאת אלקללות ואלברכות אלמצ'מנה
פי דברי הברית וכ'צצהא דון גירהא. פאעלם
קדר הד'ה אלפאידה אלעט'ימה איצ'א.

וללאבעאד ען ג'מיע אעמאל אלסחר נה
ען עמל שי מן סירהם ולו ממא יתעלק
באעמאל אלפלאחה ואלרעאיה ונחואה, אעני
כל מא יקאל אנה ינפע ממא לא יקתצ'יה
אלנט'ר אלטביעי אלא יג'רי בזעמהם מג'רי
אלכ'ואץ, והו קולה ולא תלכו
בחקות הגוי, והי אלתי יסמונהא ז"ל דרכי האמורי,
לאן תלך פרוע אעמאל אלסחרה, לאנהא אמור לא
יקתצ'יהא קיאס טביעי, פהי תג'ר לאעמאל אלסחר
אלתי הי מסתנדה לאמור נג'ומיה
צ'רורה, פיתדחרג' אלומר לתעט'ים אלכואכב
ועבאדתהא, וקאלוא בתצריח כל שיש בו משום
רפואה אין בו משום דרכי האמורי,
יענון אן כל מא יקתצ'יה אלנט'ר אלטביעי הו
אלג'איז וגיר ד'לך חראם, ולד'לך למא קיל
אילן שהוא משיר פירותיו טוענו באבנים
וסוקרו בסקרא, אעתרץ' הד'א אלעמל וקיל,
בשלמא טוענו באבנים כי היכי דליכחוש חיליה
אלא סוקרו בסקרא וגו', פקד תבין אן רשמה
באלמגרה וכל מא שאבהא ממא לא קיאס
יקתצ'יה יחרם פעלה משום דרכי האמורי.
וכד'לך קאלוא פי שליה של מוקדשין תקבר,
קאלוא אין תולין אותה באילן ואין קוברין
אותה בפרשת דרכים מפני דרכי האמורי,
ועלי ד'לך פקס. ולא יצעב עליך תלך אלתי
אבאחואה מת'ל מסמר הצלוב ושן השועל,
לאן תלך פי תלך אלאזמנה יט'ן בהא אנהא
אכ'רג'תהא אלתג'רבה פצארת משום רפואה,
ותג'רי מג'רי תעליק אלפאוניא עלי אלמצרוע,
ואעטא כ'רו אלכלב לאוראם אלחלק,

והעישון בחומץ מרקשית למורסות המכות
הקשות - כי כל מה שנתאמת נסיונו כאלו אף על פי
שלא יגזרהו ההקש הוא מותר לעשותו
מפני שהוא משום רפואה ונוהג מנהג שלשול
הסממנים המשלשים. והעלה בידך אלו הנפלאות
ממאמרי זה אתה המעין ושמרם "כי לוית חן הם
לראשך וענקים לגרגרותיך".

והנה בארנו בחיבורנו הגדול שהקפת פאת
ראש ופאת זקן אסור מפני שהוא תיקון כמרי
עבודה זרה. והיא הסיבה גם כן לאיסור
השטענז כי כן היה תקון הכמרים גם כן היו
מקבצים בין הצומח ובעל החיים בלבוש אחד
והיה חותם אחד מן המוצאים בידו - תמצא
זה כתוב בספריהם. והיא הסיבה גם כן
באמרו "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש
גבר שמלת אשה" - תמצאהו בספר טומטום יצוה
שילבש האיש בגד אשה צבוע כשיעמוד
בכוכב נוגה ותלבש האשה השריון
וכלי המלחמה בעמדה למאדים. ובו
גם כן אצלי סיבה אחרת והיא - שזה הפועל
מעורר התאוה ומביא למיני זנות.
ואמנם איסור ההנאה בעבודה זרה
מבואר מאד שפעמים יקחה לשבור אותה
וישאירה ותהיה לו למוקש; ואפילו אם שברה
ויצקה או מכרה לגוי נאסרו דמיה
בהנאה. וסיבתו - כי הרבה פעמים יחשבו
ההמון העיניים המקריים סיבות
עצמיות כמו שתמצא רוב בני אדם אומרים שאחר
ששכן פלוני בזה הבית או קנה זאת
הבהמה או זה הכלי העשיר והוסיף
ממונו וכי היו מבורכים לו. וכן היה אפשר
שיקרה לאיש אחד שתצליח סחורתו וירבה
ממונו מן הדמים ההם ויחשבהו לסיבה
ושברכת ויחשבהו לסיבה ושברכת דמי הצורה ההיא
הנמכרת גרמה לו זה ויאמין בה מה שכונת

ואלבכ'ור באלכל' ואלמרקשיתא לאוראם אלותראת
אלצלבה, פאן כל מא צחת תג'רבתה מת'ל
הד'ה ואן לם יקתצ'ה קיאס פיחל פעלה
פאנה משום רפואה ולחק באסהאל
אלמסהלאת. פחצל הד'ה אלגראיב
מן קולי איהא אלנאט'ר וצנהא, כי לוית חן הם
לראשך וענקים לגרגרתיך.

וקד בינא פי תאליפנא אלכביר אן חלק פאת
ראש ופאת זקן חרם מן אג'ל כונה זי כומרי
עבודה זרה. והי אלעלה איצ'א פי תחרים
אלשעטנז, לאן הכד'א כאן זי אלכומרין איצ'א
יג'מעון בין אלנבאת ואלחיואן פי אללבאס
ויכון כ'אתם מן אחד אלמעאדן פי ידה, תג'ד
ד'לך מנצוצא פי כתבהם. והי אלעלה איצ'א
פי קולה לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש
גבר שמלת אשה, תג'דה פי כתאב טמטם יאמר
אן ילבס אלרג'ל ת'וב אמראה מצבוגא ענד
מא יקף ללזרהה, ותלבס אלמראה אלדרע
ואלאת אלסלאח ענד אלוקוף ללמר'ך. ופיה
איצ'א ענדי עלה אכ'רי וד'אך אן הד'א אלפעל
מחרך ללשהואת ומוג'ב לאנואע פסוק.
ואמא תחרים אלאסתנפאע בעבודה זרה
פבין ג'דא, לאנה קד יתכ'דהא ליכסרהא
פיבקיאה פתציר לה מוקש. וחתי לו כסרת
וסבכת או ביעת לגוי לחרם אלאסתנפאע
בת'מנהא, ועלה' ד'לך לאנה כת'ירא מא יעתקד
אלג'מהור אלאמור אלאתפאקיה אסבאבא
ד'אתיה, כמא תג'ד אכת'ר אלנאס יקול אנה
מנד' סכן הד'ה אלדאר או מנד' אשתרי הד'ה
אלדאבה או הד'ה אלאלה אסתגני וכת'ר
מאלה, ואנהא כאנת מבארכה עליה, פקד כאן
יתפק לשכ'ץ מא אן ינג'ח תג'רה או יכת'ר
מאלה מן ד'לך אלת'מן, פיט'ן ד'לך סבבא,
ואן ברכה' ת'מן תלך אלצורה אלמביעה
אוג'בת לה ד'לך, פיעתקד פיהא מא רום

אלשריעה כלה צ'ד הד'א אלאעתקאד כמא
 יבין מן ג'מיע נצוץ אלתורה. והד'ה הי אלעלה
 בעינהא פי תחרים אלאסתנפאע בצפוי
 נעבד ובתקרובת עבודה זרה ואלאתהא, כי
 נסלם מן תלך אלט'נה, לאנה כאן אעתקאדה
 פי ד'לך אלזמאן פיהא עט'מא,
 ואנהא תחיי ותמית, ואן כל כ'יר ושר מנהא
 אעני מן אלכואכב, ולד'לך אסתות'קת אלשריעה
 פי אזאלה' ד'לכ אלראי באלעהוד ואלשהאדה
 ואלאימאן אלמגלט'ה ואלאלות אלמד'כורה, וחד'ר מן
 אכ'ד' שי מנהא ואלאסתנפאע בה, ואעלמנא תעאלי
 אנה אן אכ'תלט מן ת'מנהא שי פי מאל אלנסאן
 פהו יתלף אלמאל ויבידה, והו קולה
 ולא תביא תעבה אל ביתך והיית חרם כמה
 וגו', פנאהיך אן תעתקד פיהא ברכה. ואד'א תתבעת
 אחד אלמצות כלהא אלתי ג'את פי עבודה זרה
 וג'דתהא בינה אלעלה, והי אזאלה' תלך אלרא
 אלפאסדה ואלבעד ענהא אלי טרף אכ'ר.

התורה כולה - הפך האמונה ההיא - כמו
 שהתבאר מכל דברי התורה. וזאת היא הסיבה
 בעצמה באיסור הנאת צפוי
 נעבד ותקרובות עבודה זרה וכליה כדי
 שנצל מן המחשבה ההיא - כי היתה אמונתם
 בהם בזמנים ההם גדולה מאד עד שהיו חושבים
 שיחיו וימיתו ושכל טוב ורע מהם -
 רצוני לומר מן הכוכבים. ומפני זה עשתה התורה
 חיזוקים להסיר הדעת ההוא בברית ועדים
 ושבועות חמורות ובאלות הנזכרות והזהר להשמר
 לקחת דבר ממנה ולהנות בה. והודיענו ית'
 שאם יתערב מדמיה שום דבר עם ממון אדם - יאבד
 הדבר ההוא כל הממון ההוא ויכלהו - והוא אמרו
 "ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמה
 גו'" - כל שכן שאין להאמין שיש בה ברכה. כשתעין
 בכל המצוות שבאו בעבודה זרה אחת אחת
 תמצא סבתם מבוארת. והיא - להסיר הדעות
 הרעות ולהתרחק מהם עד הקצה האחרון.

Translation

Maimonides, *Guide of the Perplexed*. From Part III, chapter 37, translated by Shlomo Pines (Chicago: University of Chicago Press, 1963), pp. 542–45. Used with permission of University of Chicago Press, conveyed through Copyright Clearance Center, Inc.

Professor Pines made this translation from Maimonides' original Judeo-Arabic, completed around 1191.

After these premises, which you will find valid upon reading such books of theirs as are at present in our hands and as I have let you know, hear my discourse: Inasmuch as the intent of the whole Law and the pole around which it revolves is to put an end to idolatry, to efface its traces, and to bring about a state of affairs in which it would not be imagined that any star harms or helps in anything pertaining to the circumstances of human individuals—this in view of the fact that such an opinion leads to star worship—it follows necessarily that all magicians must be killed. For a magician is indubitably an idolater, even though he goes in special and strange ways that are different from the ways in which the vulgar worship these divinities. And inasmuch as in all these practices

the condition is posed that for the greater part they should be performed by women, it says: *Thou shalt not suffer a sorceress to live* [Exod 22:17]. And as people naturally feel pity when women are to be killed, it also states specifically with regard to idolatry: *Man or woman* [Deut 17:2], and again reiterates: *Even the man or the woman* [Deut 17:5]—an expression that is not used with regard to *profanation of the Sabbath* and other things. The reason for this is to be found in the fact that naturally women often inspire pity. Inasmuch as the magicians deemed that their magic was effective, that by means of these practices they drove away harmful animals like lions, serpents, and so forth, from the villages; and they also deemed that by means of their magic they warded off various sorts of damage from plants—thus you will find that they had practices that, as they deemed, could prevent hail from falling, and that they deemed that certain practices of theirs killed the worms in the vineyards so that the latter were not destroyed (the destruction of the worms in the vineyards by means of these *Amorite usages*, mentioned in “The Nabatean Agriculture,” being expounded at length by them, I mean by the Sabians); that furthermore they deemed that they knew practices that could prevent the leaves and fruits of plants from falling—because of these things that at that time were [543] generally known, it is stated among other things in the words of the covenant that it is because of idolatry and of the magical practices by means of which you think that these kinds of harm can be kept away from you that these calamities will befall you. It says: *And I will send the beasts of the field among you, which shall rob you of your children* [Lev 26:22]. And: *And the teeth of beasts will I send upon them, with the venom of crawling things of the dust* [Deut 32:24]. And: *The fruit of the land shall the locust consume* [Deut 28:42]. And: *Thou shalt plant vineyards and dress them, but thou shalt neither drink of the wine, nor gather the grapes; for the worm shall eat them* [Deut 28:39]. And: *Thou shalt have olive trees throughout all thy borders, but thou shalt not anoint thyself with the oil, for thine olives shall drop off* [Deut 28:40]. To sum up the matter: Having in view all the devices used by the idolaters to perpetuate their cult through suggesting to people that thereby certain kinds of harm may be warded off and certain kinds of benefits obtained, it is included in the *words of the covenant* that through their cult these kinds of benefits are lost, and these kinds of damage come about. Thus, it has already become clear to you, you who engage in speculation, what Scripture intended in these particulars of the curses and the blessings contained in the words of the covenant, singling out them rather than the others for statement. Know likewise the extent of the great utility of this.

In order to keep people away from all magical practices, it has been prohibited to observe any of their usages, even those attaching to agricultural and pastoral activities and other activities of this kind. I mean all that is said to be useful, but is not required by speculation concerning nature, and takes its course, in their opinion, in accordance with occult properties. This is the meaning of its dictum: *And ye shall not walk in the customs [huqqot] of the nation* [Lev 20:23], these being those that are called by [the Sages], may their memory be blessed, *Amorite usages*. For they are branches of magical practices, inasmuch as they are things not required by reasoning concerning nature and lead to magical practices that of necessity seek support in astrological notions. Accordingly, the

matter is turned into a glorification and a worship of the stars. They say explicitly: *All that pertains to medicine does not pertain to the Amorite usages*. They mean by this that all that is required by speculation concerning nature is permitted, whereas other practices are forbidden. It is for this reason that, after it has been said, *A tree which lets its fruits drop is loaded with stones and marked with red chalk*, [544] this practice is criticized, and it is said: *Why is it loaded with stones? It is with a view to diminishing its sap. But [why] should it be marked with red chalk? and so on*. It is thus made clear that it could be forbidden, as pertaining to *Amorite usages*, to mark it with red chalk or to do similar things that are not required by reasoning. They similarly say with reference to *a fetus of consecrated animals, which should be buried: It is not [allowed] to hang it upon a tree or to bury it at a crossroad with reference to Amorite usages*. From this conclude by analogy. You must not consider as a difficulty certain things that they have permitted, as for instance *the nail of one who is crucified and a fox's tooth*. For in those times these things were considered to derive from experience and accordingly *pertained to medicine* and entered into the same class as the hanging of a peony upon an epileptic and the giving of a dog's excrements in cases of the swelling of the throat and fumigation with vinegar and marcasite in cases of hard swellings of the tendons. For it is allowed to use all remedies similar to these that experience has shown to be valid even if reasoning does not require them. For they *pertain to medicine* and their efficacy may be ranged together with the purgative action of aperient medicines. O you who are engaged in speculation, grasp fully and remember the marvellous observations contained in my speech! *For they shall be an ornament of grace unto thy head, and chains about thy neck* [Prov 1:9].

We have already explained in our great compilation [the *Mishneh Torah*] that the shaving of *the corner of the head and of the corner of the beard* has been forbidden because it was a usage of *idolatrous priests*. This is also the reason for the prohibition of *mingled stuff*, for this too was a usage of these priests, as they put together in their garments vegetal and animal substances bearing at the same time a seal made out of some mineral; you will find this set forth literally in their books.

This is also the reason for its dictum: *A woman shall not wear man's armor, neither shall a man put on a woman's garment* [Deut 22:5]. You will find in the book of Tumtum the commandment that a man should put on a woman's dyed garment when standing before [the planet] Venus and that a woman should put on a cuirass and arms when standing before Mars. In my opinion there is also another reason for this, namely, that [545] such a practice arouses desires and necessarily brings about various kinds of debauchery.

As for the prohibition to profit from Idolatry, the reason for it is most manifest. For sometimes idols are taken in order to be broken but are preserved and become a snare for him who has taken them. Even if they have been broken and melted down or sold to a *Gentile*, it is forbidden to draw profit from the price obtained for them. The reason for this is that the multitude often believe that accidental matters are essential causes. Thus, for instance, you will find that most people say that since they dwell in one particular house or since they have bought one particular beast of burden or tool, they have

become rich and their fortune has increased, these things having been a blessing for them. Accordingly it might happen that a certain individual would have success in his commerce or increase his fortune because of the price obtained for the idols. He would then think that this price was the reason for this and that the blessing deriving from the image he had sold necessitated this result. He accordingly would believe things concerning this image to which the whole wish of the Law runs counter, as becomes clear from all the texts of the Torah. This is also the selfsame reason why it is forbidden to draw profit from *ornaments covering an object of worship* and from *offerings to the idols* and from the instruments of [idolatry] so that we should be preserved from this thought. For at that time their belief in such things was strong; it was believed that they caused to live or to die, that all good and evil came from them—I mean, from the stars. Therefore the Law made sure of putting an end to this opinion by means of covenants, attestation, strong oaths, and the *curses* quoted above, and it warned against taking anything and profiting by anything belonging to the idols. And He, may He be exalted, informed us that if anything that was a portion of the price obtained for them was mingled with the fortune of a certain man, it would bring about the loss and the ruin of that fortune. This is the meaning of its dictum: *And thou shalt not bring an abomination into thine house, and be accursed like unto it, and so on* [Deut 7:26]. All the more should it not be believed that there is a blessing in these things. If then you study carefully one by one all the *commandments* dealing with *idolatry*, you will find that the reason for them is manifest and consists in putting an end to these corrupt opinions and turning people to another direction far away from them.